

Täysistunto

Tiistai 15.5.2018 klo 14.00—16.23

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 175/2017 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 6/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 6/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Valiokunnan puheenjohtaja edustaja Mölsä esittelee mietinnön.

Keskustelu

14.48 **Martti Mölsä sin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annettua lakia. Laissa säädettäisiin tarjouskilpailuun perustuvasta preemiojärjestelmästä, jossa teknologianeutraalisti edistettäisiin uusiutuviin energialähteisiin perustuvia voimalaitosinvestointeja. Samalla syöttötariffijärjestelmä suljettaisiin biokaasuvoimaloiden ja puupolttoainevoimaloiden osalta. Esitys liittyy valtion vuoden 2018 talousarvioletuksen täydennykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Arvoisa puhemies! Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Biokaasuvoimaloiden ja puupolttoainevoimaloiden syöttötariffijärjestelmään hyväksymishakemukselle säädettyä määräpäivää koskeva säännös on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Hallituksen esitys uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta ja tuulivoiman kompensatioalueista annettujen lakien muuttamisesta kytkeytyy energia- ja ilmastopolitiikan laajaan kokonaisuuteen ja tavoitteisiin. Suomea ohjaavat toisaalta EU:n yhteiset ilmasto- ja energiapolitiikan tavoitteet, toisaalta kansalliset tavoitteet, jotka konkretisoituivat marraskuussa 2016 annetussa energia- ja ilmastostrategiassa. Nimenomaan uusiutuvan energian potentiaalin hyödyntäminen on yksi keskeisistä kysymyksistä pitkän aikavälin energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Arvoisa puhemies! Nyt annettu ehdotus kytkeytyy myös eduskunnan energia- ja ilmastostrategiasta antamassaan kirjelmässä edellyttämiin toimenpiteisiin. Eduskunnan lausumissa todettiin varsin yksityiskohtaisesti uusiutuviin energialähteisiin perustuvien sähkön ja lämmön tuotannon tukijärjestelmien uudistamisesta. Eduskunnan kannanotossa 2017 ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2018 vp

valtioneuvoston selvityksessä 2016 tukijärjestelmien uudistamista koskivat erityisesti seuraavat lausumat, joissa eduskunta edellytti, ”että valtioneuvosto:

1. uudistaa uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähkön ja lämmön tuotannon tukijärjestelmät niin, että tuet ohjautuvat kustannustehokkuusnäkökulmasta parhaisiin uusiutuvan energian tuotantomuotoihin ja että tukien ja verotuksen kilpailuvaikutukset arvioidaan ja otetaan huomioon,

2. valmistelee strategiassa mainitun uuden uusiutuviin energialähteisiin perustuvan tuen kilpailutukseen perustuen ja teknologianeutraalisti niin, että kilpailutukseen voivat tosiasiallisesti osallistua tuuli-, aurinko- ja CHP-tuotannon lisäksi muutkin mahdolliset uudet teknologiamuodot, mikäli tuki toteutetaan,

3. varmistaa, että teollisuuden käyttöön soveltuva ainespuu ohjautuu ensisijaisesti korkean jalostusarvon tuotteisiin eikä energian tuotantoon,

4. ryhtyy toimenpiteisiin erityisesti sahateollisuuden sivutuotteiden, purun ja kuoren, käyttöön saamiseksi ja tasavertaisen kilpailuaseman varmistamiseksi”.

Hallituksen esityksessä on todettu, että uudistuksen tavoitteiksi on otettu kansantalouden kokonaisuus sekä preemiojärjestelmän kustannustehokkuus, mikä varmistettaisiin teknologianeutraaleilla tarjouskilpailuilla. Hallituksen esityksen valmistelussa on vertailtu laajasti erilaisten toteuttamismallien vaikutuksia. Hallituksen esityksessä todetaan lisäksi, että eduskunnan edellä mainitun kirjelmän tukijärjestelmiä koskevat kannanotot on otettu valmistelussa huomioon.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on arvioinut nyt esitetyn järjestelmän toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta taustalla olevien energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden ja erityisesti edellä mainittujen lausumien valossa ja painottaen erityisesti kustannustehokkuuden, teknologianeutraalisuuden ja kilpailun toimivuuden näkökulmia. Ottaen huomioon valiokuntakäsittelyn aikana tehty tarjouskilpailun laajuutta ja kivihiilen käytöstä luopumisen tukipakettia koskevat hallituksen linjaukset talousvaliokunta pitää hallituksen esityksen mukaista tukijärjestelmää perusteltuna ja puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä vähäisin muutoksin.

Mietintöön sisältyy kaksi vastalauseita, joissa lakimuutosehdotus, hylkäysehdotuksia ja lausumaehdotuksia. Nämä tulivat perussuomalaisilta, hylkäysehdotus, ja toinen on vasemiston ja vihreiden yhteinen hylkäysehdotus. Ja todettakoon lopuksi, että SDP oli tämän mietinnön kannalla yksimielisesti.

14.54 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen pysäyttäminen ajoissa vaatii ripeän energiakäänteeseen, ehkä nopeamman kuin olemme uskoneetkaan, sillä ilmastonmuutos etenee nopeammin kuin osasimme vielä muutama vuosi sitten kuvitella. Meidän on siirryttävä uusiutuvaan ja hajautettuun energiantuotantoon, ja koko energijärjestelmämme on muokattava älykkääksi ja energiatehokkaaksi. Teknologiat kehittyvät nyt nopeaan tahtiin, mutta muutostarpeen suuruuden ja kiireen vuoksi tarvitaan välineitä muutoksen tueksi ja nopeuttamiseksi.

Tällä hallituksen esityksellä säädetään uusiutuvalla energialle uusi teknologianeutraaliin tarjouskilpailuun perustuvan tuotantotuen mahdollistava lainsäädäntö. Esitys on osa ilmasto- ja energiastrategian toimeenpanoa. Järjestelmä tarvitaan siirtymäkauden ratkaisuna, sillä uusiutuvat investoinnit eivät ole vielä näillä energian hinnoilla ja matalilla päästöoikeuksien hinnoilla kannattavia eivätkä ne lähde todennäköisesti liikkeelle ilman kannusteita. Tukijärjestelmät eivät voi olla pysyvä ratkaisu, mutta niitä tarvitaan niin kauan kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2018 vp

päästöoikeuksien ja saastuttamisen hinta ei ole riittävän korkea. Hiilen hinnoittelu päästökaupalla tai verotuksella tekisi päästöttömästä tuotannosta automaattisesti kannattavaa, jos hinnat ja järjestelmät vain toimisivat.

Arvoisa puhemies! Käsillä oleva esitys juuttui talousvaliokuntaan pitkäksi aikaa hallituksen sisäisen erimielisyyden takia. Lopulta esitys eteni sillä muutoksella, että uusiutuvan energian kilpailutusta supistetaan kivihiilestä luopumisen varjolla. En näe tätä perustelluksi. Kivihiilestä pitää luopua mahdollisimman pian, mutta samalla tarvitaan myös siirtymävaiheen tukea uusiutuvan energian investointien käynnistämiseksi. Nämä eivät ole toisiaan pois sulkevia tarpeita, vaan molemmat asiat tähtäävät uusiutuvaan ja päästöttömään energiajärjestelmään. Kilpailutuksen koko tulee siis pitää alkuperäisessä 2 terawattitunnissa, ja tähän liittyy toisessa käsittelyssä esitettävä lausuma.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa ei käynyt ilmi perusteluita sille, miten hallitus on päättänyt juuri 0,6 terawattitunnin supistukseen uusiutuvan tuesta. Kivihiilen 90 miljoonan euron luopumispakettia vastaavaa energiamäärää on mahdoton arvioida etukäteen, koska liukuvan ja kiinteän preemion yhdistelmän huutokaupalla toteutettavan tuen kustannuksia ei tiedetä. Jos uusiutuvan hankkeet ovat jo hyvin kannattavia, painuu hinta lähelle nollaa, mutta etukäteen summaa ei voida tietää. Kivihiilestä luopumisen 90 miljoonan euron kannustinpaketti voitaisiin rahoittaa mieluummin esimerkiksi karsimalla ympäristölle haitallisia fossiilisen energian tukia. Näin voitaisiin vähentää päästöjä ja tukea ympäristöystävällistä rakenneuudistusta sitä kautta. Ympäristölle haitallisista yritystuista leikkaaminen on tunnetusti osoittautunut vaikeaksi, mutta se on välttämätöntä, jos haluamme torjua ilmastomuutosta tehokkaasti. On muistettava, että fossiilista energiaa tuetaan tälläkin hetkellä paljon enemmän kuin uusiutuvaa energiaa.

Arvoisa puhemies! Uusiutuva energia tarvitsee edelleen siirtymävaiheen tukea, vaikka uusiutuvan energian tuotantokustannukset ovat romahtaneet viime vuosina ja vanha syöttötariffi on muuttunut selkeästi ylikompensoivaksi. On huomattava, että tämä uusi kilpailutukseen perustuva järjestelmä on merkittävästi erilainen ja paljon halvempi kuin vanha ja kallis syöttötariffi. Tukea siirtymävaiheeseen kuitenkin tarvitaan, koska uusiutuvan energian hankkeet eivät vielä käynnisty, kun päästökauppa ei toimi ja energian hinta on alhainen. Teknologianeutraali kilpailu on ylimenokauden ratkaisu, jolla myös varmistetaan hankeosaamisen säilyminen.

Kannattamme siis hallituksen esityksen perusratkaisuja ja lakiesitystä pienin muutoksin. Emme siis esitä hylkäämistä, toisin kuin puheenjohtaja äsken sanoi, vaan esitämme pykälämuutosta ja lausumia.

Arvoisa puhemies! Puuhaketuotannon osalta on hyvä, että tuotantotuesta on rajattu pois tukki- ja kuitupuun käyttö energiaksi. Ainespuuta ei tule polttaa energiaksi, vaan se tulee käyttää korkean arvonlisän tuotteisiin. Hallituksen esityksen mukaan puupolttoaine- tai biokaasuvoimalassa polttoaineesta vähintään 85 prosentin on oltava uusiutuvaa. Näin ollen 15 prosenttia polttoaineesta saa olla muuta kuin uusiutuvaa. Hallitus esitti alun perin, että polttoaineesta 90 prosenttia on oltava uusiutuvaa, mutta laski prosenttia lausuntokierroksen jälkeen. Tulenkin esittämään pykäläkohtaisessa käsittelyssä, että prosentti palautetaan 90:een, jotta tuki suuntautuisi aidosti uusiutuviin.

Arvoisa puhemies! Käsittelyn aikana on esitetty kritiikkiä, että kilpailutus ei ole aidosti teknologianeutraali. Kilpailuun voivat osallistua biokaasu-, puupolttoaine-, aurinko-, tuuli- ja aaltovoimalat. Kyseessä ei ole siis tuulivoimatuki. Vesivoima on rajattu ulos sillä perusteella, että pienvesivoimalle on omat tukimahdollisuudet ja suurvesivoimassa ei ole kil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2018 vp

pailua eikä tuen perusteita. Uusiutuvat voivat siis laajasti osallistua kilpailuun, mutta tarjouskilpailun voittajia ovat todennäköisesti tuulivoima ja puubiomassaa käyttävät laitokset, sillä ne ovat uusiutuvista energiamuodoista kilpailukykyisimpiä eli halvinta kapasiteettia, ja halvinta kapasiteettia tässä nyt halutaankin kilpailuttaa ja etsiä. On valtiontalouden etu, että kustannustehokkaimmat hankkeet menestyvät tässä kilpailutuksessa. Silloin myös hinta valtiontaloudelle jää mahdollisimman pieneksi.

14.59 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotukiesitystä. Niin kuin täällä edustaja Sarkkinen totesi, kaikissakin olosuhteissa nämä ovat pitkässä juoksussa välivaiheen ratkaisuja.

Viime vuonna sähkön syöttötariffeja maksettiin 226 miljoonaa euroa. Tästä valtaosa, 196 miljoonaa euroa muistaakseni, meni tuulivoimalalaitoksille ja 28 miljoonaa metsähäkkeeseen. Tukea on pidetty jossain määrin kalliina ja liiaksikin tuulivoimaan suuntautuneena. Vika ei liene kuitenkaan itse tuulivoimassa vaan siinä, että uusiutuvan energian lähteet, aurinko ja muut vastaavat, eivät ole olleet riittävän kilpailukykyisiä näissä hankkeissa.

Uusi järjestelmään perustuu siis huutokauppaan, jonka tavoitteena on kohdella eri energiamuotoja tasapuolisemmin. Vesivoima on tämän tuen ulkopuolella, ja se oli harkittu teko monistakin syistä johtuen, eikä vähiten siitä syystä, että EU-säädöksetkin saattavat tulla tässä asiassa vastaan.

Valmistelujen eri vaiheissa myös pohdittiin koko tukijärjestelmän uudelleenharkintaa ja uudelleen miettimistä. Tähän ei nyt kuitenkaan tällä kertaa päädytty.

Tuen kustannuksia on ennakkoon vaikea tietysti arvioida, mutta talousvaliokunnan arvioiden mukaan, kuultujen asiantuntija-arvioiden mukaan, haarukka on noin 120—360 miljoonaa euroa 12 vuodelle jaksotettuna, ei siis vuosittain.

CHP-laitosten toiminnan turvaamista talousvaliokunta halusi monessa yhteydessä korostaa ja myös niiden irrottautumista kivihiilen käytöstä. Tuesta siis noin 90 miljoonaa euroa suunnataan tukeen, jolla kannustetaan nopeutetussa aikataulussa kivihiilen käytöstä luopumiseen. Tässä mielessä on hyvä, että kannustinpaketissa korostetaan riittävällä tavalla uusien, hiiltä korvaavien teknologioiden mahdollisuuksia energiamurroksen keskellä. Valiokunta korosti yleisemminkin, että tukien painopisteen tulee siirtyä tuotantotuesta uusiin, innovatiivisiin teknologian ratkaisuihin tulevaisuudessa.

Talousvaliokunnan mietintöön SDP:n talousvaliokunnan jäsenten aloitteesta lisättiin kohta, joka kuuluu näin: ”Valiokunta pitää tärkeänä, että kannustintuki laajennetaan kohdistumaan myös muihin kuin nykyisiin hiiltä käyttäviin energialaitoksiin, jotka tuen avulla kehittävät ja ottavat käyttöön hiiltä korvaavia ja päästöjä vähentäviä teknologioita.” Tämä laajentaisi tämän tuen merkittävyyttä ja käyttöä. Näillä lisäyksillä, kuten valiokunnan puheenjohtaja täällä oikein totesi, SDP:n talousvaliokunnan ryhmä saattoi hyvin yhtyä tähän valiokunnan mietintöön.

15.03 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä uusiutuvan energian uusi tukimuoto on erittäin tärkeä keskustalle. Se on meidän ministerimme esittelemä, ja toki olemme hieman harmistuneinakin odottaneet sitä, kun se jumahti tuonne talousvaliokuntaan, että saamme sen vihdoon tähän saliinkin, ja kiitoksia, että se tänne vihdoon on myös sitten tullut.

On tietenkin harmi, ettei kokonaisuudessaan varmasti talouden reunaehtojes puitteissa pystytty saamaan sitä terawattien kokonaismäärää suuremmaksi, mutta se alkuperäinen 2

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2018 vp

terawattia oli ihan siedettävä. No, poliittisten neuvotteluiden jälkeen sitten vielä valiokunta-aikana siitä otettiin osio kivihiililaitoksille, jotka korvaisivat omaa toimintaansa uusiutuvilla energiamuodoilla. Täytyy tietenkin muistaa, että suuri osa Suomen energialaitoksista on jo aika päivää sitten siirtynyt pois kivihiilen kaltaisista saastuttavista polttoaineista, mutta valitettavasti meidän suurimmat kaupunkimme edelleenkin nojaavat kivihiileen, ja me nyt haluamme sitten tämänkin lain myötä tarjota heille mahdollisuutta ja kannustaa, oikeastaan pakottaa heidät luopumaan kivihiilestä. Se on myös kansainvälisesti merkittävä asia Suomelle, että myös suurimmat kaupungit vihdoinkin luopuvat kivihiilen käytöstä.

Itse tästä lakipaketista vielä: Jonkin verran kritiikkiä on herättänyt vaikkapa teknologia-neutraalisuus, mikä on aika yllättävä asia, koska eduskunta kuitenkin aikaisemmassa vaiheessa varsin suurella enemmistöllä oli sitä mieltä, että se täytyy kilpailuttaa teknologia-neutraalisti. Ja silloin kun tehdään se teknologianeutraalisti, niin täytyy ymmärtää, että ne, keillä on jo tehokkuus ja tuottavuus parhaimmissa lukemissa, tottahan toki pärjäävät hyvin siinä kilpailussa.

Se, jos kritisoi tätä lakia tuulivoiman tuesta, on jälkijättöistä. Olisi kannattanut kritisoida aikaisemmin energia- ja ilmastostrategioita ja muita linjauksia, kun on tehty päätös siitä, että toimitaan teknologianeutraalisti. Jos halutaan toimia muulla tavalla, niin pitäisi koko se järjestelmäpohja rakentaa eri tavalla ja kilpailuttaa sitten koreissa niitä tai millä tavalla tahansa, mutta silloin se vaatisi aivan erilaista peukalointia.

Minun mielestäni on erittäin tärkeää, että tämä laki nyt saadaan voimaan ja se tulee käsitteelyyn. Monet uusiutuvan energian investoinnit ovat odottaneet tätä, ne ovat odottaneet tämän harmillisen viivytyksen ajan. Olen myös erittäin tyytyväinen siitä, että sosiaalidemokraatit tulivat tähän mietintöön matkaan. Uskoakseni kuitenkin tämän salin yhteinen tavoite on, että Suomessa olisi mahdollisimman paljon uusiutuvaa energiaa. Me olemme erittäin kunnianhimoisia siinä, meillä on paljon hyviä asioita siinä.

Pidän erittäin tärkeänä myös, että meidän teollisuutemme laajasti pystyisi miettimään uusia uusiutuvan energian innovaatioita ja kehitysmuotoja. Ja mitä on olemassa myös vaikkapa terästeollisuuden, kaivosteollisuuden osalta siirtymiä uusiutuvaan, niin pidän niitä erittäin kiinnostavina aiheina. Toivottavasti tästä on osaltaan apua myös niihin.

15.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ihan hyvä mietintö tästä tuli. Tiedän, että näihin liittyy valtava määrä erilaisia paineita. Suurteollisuus ja suuret yhtiöt painavat päälle ja näkisivät tietysti mielellään, että kaikki tukipolitiikka tukisi heidän bisnestään ja se taas sitten olisi muilta pois. Se on ihan normaalia taloustoimintaa yhteiskunnassa, ei sitä kannata säikähtää.

Mutta se, mistä minä olen hieman murheellinen, on se, että vaikka mietintö sinällään on hyvä, niin me olemme itse ajamassa energiapolitiikkamme monella, monella pienellä teolla siihen suuntaan, että CHP-voiman, yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon, toimintaedellytyksiä pikkuhiljaa heikennetään. Tietysti siihen erittäin paljon vaikuttaa tämä kansainvälinen energiahinta. Aina toimimme sähkön hinnassa ja muissakin asioissa kansainvälisillä markkinoilla. Se on meidän huomioitava. Mutta Suomen tulee pitää omassa politiikassaan tänä päivänä, ja tulevana vuosina tulevienkin eduskuntien, huoli siitä, että tässä maassa säilyy vahvana tämä yhteinen viisautemme sähkön- ja lämmöntuotanto yhteisissä samoissa laitoksissa, koska sillä saavutetaan se valtava hyöty. Tämä laitosten hyötysuhde nousee reilusti yli 90 prosentin. Kaikki lämpö otetaan talteen esimerkiksi lämmittämään taajamia tai teollisuuden hyötykäyttöön, ja sitten sähkö tulee yhteiskunnan sähköverkon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2018 vp

kautta kaikkien meidän käyttöön. Ja tässä on se loistava idea, kun meillä kuitenkin niitä kylmiäkin talvia vielä on: se toimii äärimmäisen hyvin säätäen tämän yhteiskunnan energiantarvetta silloin, kun on kova pakkanen ja tarvitaan paljon lämpöä, ja samalla se CHP-voimala tuottaa sitä paljon kaivattua sähköä, jota sitäkin menee aina parhaiten silloin, kun on kova pakkanen. Silloinhan aina käytetään paljon sähköäkin. Nämä kulkevat käsi kädessä.

Vajaa kaksi ja puoli vuotta sitten tammikuussa oli Suomessa tilanne, että sähkönkulutus oli meillä suuri, kun oli kova pakkanen, ja talouselämäkin toimi kohtuullisen hyvin, ja meidät pelasti vain ja ainoastaan se, että sillä hetkellä oli markkinoilta saatavissa, naapureiltamme ostettavissa sähköä, niin että sähköverkko ei kaatunut. Se pelasti meidän Suomen. Tästä viisastuneena kannattaisi nyt Suomen ottaa ihan itseään niskasta kiinni ja pitää huoli siitä, että tässä maassa on riittävästi sähkön- ja lämmöntuotantoa, joka perustuu nimenomaan CHP-tekniikkaan, ja sitten siitä, että laitetaan nämä sähkövoimalat, sähköntuotantolaitokset, kaikki voimalaitokset siihen kuntoon, ja tarvittaessa rakennetaan vaikka lisää, että olemme omavaraisia energiantuotannossa. Sellaiselle valtiolle, joka ei ole omavarainen energian-, sähköntuotannossa, ei ole hyvä tulevaisuus luvassa, koska jos me haluamme tehdä elintasoa ja tuottaa hyviä palveluita ja hyviä tuotteita maailmanmarkkinoille, se tietää armotta sitä, että pitää olla erittäin tehokas ja puhdas sähköntuotanto.

15.09 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset kannattavat puhdasta energiaa ja kannattavat reilua ilmastopolitiikkaa. Esimerkiksi vaatimus siitä, että meidän pitäisi — kun vain 6,7 prosenttia sähköstä tuotetaan kivihiiilellä — kokonaan luopua siitä, vain lisää pienipalkkaisen ihmisen elinkustannuksia. Ja ottaen huomioon sen, että meidän tulee pitää huolta, että nimenomaan teollisuuden työpaikat pysyvät Suomessa, ja olla kilpailukykyisiä siinä, koska muuten ne siirtyvät muualle ja päästöt maailmanlaajuisesti vain kasvavat. Jos me kaikki päästöt laskemme yhteen, mitä Suomesta tulee koko maailmaan, niin se on vain 13 promillea, joten meidän kannattaa toimia hyvin järkevästi.

Perussuomalaiset esittävät tämän lain hylkäämistä. Perussuomalaiset korostavat, että uusiutuvien energialähteiden tuotantotukea tärkeämpää olisi panostaa tuotekehitys- ja tutkimusrahoitukseen sekä investointitukiin. Tai matkailuun. Meillä on äärimmäisen raikas ilma Suomessa, jota ihan Saksasta asti tullaan ihailemaan — puhumattakaan Kiinasta.

Uusiutuvan energian tuki, noin 300 miljoonaa euroa, on valtavan iso summa, ja tämä on käytännössä tuulivoimatuki kakkonen. Suurin osa tästä tuesta tulee menemään tuulivoimalle. Esitys ei kuitenkaan ole teknologianeutraali, vaikka täällä toisin on väitetty. Siitä on rajattu pois muun muassa vesivoima ja käytännössä myös sähköä ja lämpöä tuottavat laitokset. Lisäksi perussuomalaiset korostavat, että tuulivoiman rakentamiseen liittyvät melu-, välke- ja muut haitat olisi pitänyt tutkia, mutta niitä ei ole tässä esityksessä lainkaan tutkittu.

15.11 Antero Vartia vihr: Arvoisa rouva puhemies! Uusi yritystuki. En voi sanoa henkilökohtaisesti olevani erityisen iloinen siitä, että tämä on se valittu polku, jolla torjumme ilmastomuutosta, mutta tämäkin on parempi kuin se, että emme tekisi mitään.

Me päädymme näihin tukiin. Mainittakoon, että tämä tuki täyttää hyvän tuen kriteerit sillä, että se on määräaikainen, sillä on selkeä yhteiskunnallinen peruste ja se on markkinaehtoinen niin, että se kilpailutetaan. Mutta siitäkin huolimatta uusiutuvan tukeminen ei taatusti ole se kustannustehokkain tapa torjua ilmastomuutosta. Mutta tähän me päädymme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2018 vp

me, koska vahingon aiheuttaminen on yhä edelleen aivan liian halpaa. Toisin sanoen niin kauan kuin hiilidioksiditonni saastutettuna on niin halpa, ei synny edellytyksiä sitten taas uusiutuvalla energialla markkinaehtoisesti lähteä liikkeelle.

Jos me tarkastelemme tätäkin tuen suuruutta, niin jos arvioidaan sen olevan vaikka 20 miljoonaa vuodessa eilisen päästöoikeuden hinnalla, sillä rahalla voitaisiin poistaa päästö-oikeusmarkkinoilta noin 100 000 suomalaisen päästöt vuosittain. Tämän uusiutuvan energian tuen varsinainen ongelma on siinä, että koska se on päästökaupan alainen järjestelmä, nämä päästöoikeuksien määrät eivät vähene, ja jos näitä päästöoikeuksia ei käytetä Suomessa, ne käytetään jossain muualla.

Toisin sanoen tämä tuki tässä muodossa ei tällä hetkellä vähennä päästöjä, mutta se on silti tarpeellinen sen tähden, että se mahdollistaa sen, että teknologia etenee, ja koska siihen on nyt yritysten järkevää panostaa, toivottavasti sen tuotantokustannukset laskevat niin paljon, että se lähtee joku päivä markkinaehtoisesti liikkeelle.

Mutta, jälleen kerran tämän sanottuani, meillä on väärä polku. Meidän ei tule tukea, meillä ei ole kyse siitä, että meillä ei ole riittävästi uusiutuvaa energiaa. Meidän varsinainen ongelmamme on siinä, että me synnyttämme liikaa ilmastopäästöjä. Me synnyttämme liikaa ilmastopäästöjä sen takia, että päästöjen synnyttäminen on liian halpaa, ei pelkästään niin, että se on markkinaehtoisesti liian halpaa, vaan me jopa tuemme sitä.

Ja nyt päästään tähän syksyllä esitettävään hiilivoimaloiden alasajotukeen. Mistä ne resurssit sitten haetaan? Sen sijaan, että me vähentäisimme fossiiliselle polttoaineelle annettuja tukia, että sieltä kerättyjen säästöjen avulla vähentäisimme hiilenpolttota, niin ei, sekin poistetaan tästä ainoasta asiasta, joka tätä kautta on hidastamassa ilmastomuutosta pitkällä aikajänteellä.

Todella toivon, että jatkossa emme menisi tätä polkua pitkin, kun pyrimme torjumaan ilmastomuutosta, vaan tekisimme sen, mikä on oikein. Laitetaan ne, jotka synnyttävät vahinkoa, siivoamaan omat jälkensä, korjaamaan aiheuttamansa vahingon, eli kustannukset sinne silloin kun se vahinko syntyy.

15.14 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Huhtasaari puhui aiemmin hyvin, ja tuenkin hänen esittämänsä linjaa.

Valitettavasti tämä hallituksen esitys on sen verran kehno, ettei sitä voida auttaa kuiville edes pykälämuutosesityksillä, ja vasemmistoliiton ja vihreiden vastalause veisi tätä suorastaan huonompaan suuntaan. Nyt ne yritystuet sitten vihreille kelpaavat, kun niillä toisaalla tehdään populismia. Yritystuet kelpaavat vihreille, kun se sopii vihreään ideologiaan. Tämän esityksen ongelmana olisi entistäkin suurempi lasku veronmaksajille, kun päinvastoin energiaa pitäisi halpuuttaa. Näissä asioissa pitäisi olla käytännönläheinen eikä noin ideologinen. Tuulivoiman tukemista ei tässä esityksessä edelleenkään karsita tarpeeksi eikä esitys ole teknologianeutraali. Niinpä toivonkin, että eduskunta hylkää esityksen, kun sen aika tulee.

15.15 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Minusta energiatukien teknologianeutraliteetti on todella kunnioitettava tavoite. Siksi pidänkin tätä esitystä niin epäonnistuneena, sillä tähän tavoitteeseen ei olla päästy. Tässä ei ole mukana vesivoima, kuten edustaja Huhtasaari tuossa aiemmin mainitsi. Tietysti sitten on tämä näkyvä seikka, että tuulivoimafanaatikot käytännössä tällä tavalla jatkavat tuulivoimatariffeja ja tuulivoiman tukemista. Tuulivoiman rakentaminen häiritsee oikeasti useita maaseudun asukkaita, koska sitä rakennetaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2018 vp

liian lähelle asumuksia. Tämä on asia, johon olisi tässä yhteydessä kyllä toivonut hallituksen puuttuvan, mutta eihän näin tuulivoimamyönteinen hallitus sellaista ilmeisesti edes harkinnut.

Kuitenkin se pointti, minkä haluan tähän keskusteluun tuoda, on, että koska trendinä on nyt kuitenkin tavoitella hiilidioksidipäästöneutraaliteettia ja se on tässä se punainen lanka, niin ihmettelen sitä, miksi tässä järjestelmässämme ei huomioida ydinvoimaa. Kun puhutaan siitä, että tämä on niin markkinaehtoinen ja niin markkinaneutraali ja näin, niin eihän se sitä ole, vaan oikeasti, kuten edustaja Hoskonen tuossa aiemmin hyvin otti esiin, myös omavaraisuuden kannalta ydinvoima olisi aika tärkeä energiamuoto meille korostaa näissä energiakeskusteluissa. Ydinvoima on todennäköisesti meidän paras puhtaan energian lähteemme.

Ydinvoima siis tulisi olla tässä mukana. Ydinvoima on, kun tähän hiilidioksidipäästöneutraaliteettiin pyritään, varsinkin ensivaiheessa kaikkein tehokkain tapa vähentää hiilidioksidipäästöjä. Sitten tulee tietenkin se toinen vaihe. Tässä kun tämän kerron, niin tulee helposti väärinymmärretyksi — kun tulee se toinen vaihe, jossa sitten on teknologian kehitys, jonka kautta todennäköisesti voidaan siirtyä uusiin energiamuotoihin — mutta nyt kun eletään tavallaan ensivaiheessa, niin ydinvoima on se, mihin kannattaisi keskittyä.

Ydinvoiman korvaaminen ei ole oikein mahdollista kuin fossiilisilla polttoaineilla. Tästhän meillä on traagisimpana esimerkkinä Saksa, jossa tämä vihreä politiikka pääsi valloilleen ja aiheutti kamalat seuraamukset, sillä ydinvoimasta luopuminen Saksassa johti siis fossiilisten polttoaineiden käytön lisääntymiseen. Tästä on myös yksi vertailuesimerkki, joka on huomattu hallituksen esityksessä, mutta siihen ei ole tarkemmin paneuduttu. Nimittäin Ison-Britannian tukijärjestelmässä on mukana myös ydinvoima. Häpeän, että myös Suomen hallitus ei ottanut ydinvoimaa mukaan kuten Isossa-Britanniassa.

15.18 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tuulivoimasta sen verran, että minun mielestäni se on täysin järjetöntä, koko sen tukeminen, koska meillä suurin käyttötarve sähkölle on talvella: Silloin on pakkasta ja hyvin tyyntä, tuulivoimalat eivät tuota yhtään mitään. Päinvastoin niitä joudutaan lämmittämään silloin, elikkä sinne joudutaan syöttämään sähköä. Elikkä tämä ei pelasta mitään, ei se pelasta maapalloa eikä Suomea, ja huoltovarmuus päinvastoin heikkenee näillä järjestelmillä.

Sitten siitä vielä sen verran, että säätövoimana siinä käytetään yleensä vesivoimaa taikka ostovoimaa, ehkä ydinvoimaakin. Kun se syöttöpiste muutetaan, niin siirtomaksit valitettavasti nousevat tällä tavalla koko ajan, ja se tulee kansalaisten maksettavaksi. Jos näitä rahoja, joita tuhlataan tuulivoiman tukemiseen, käytettäisiin esimerkiksi vesivoimaan, turbiinien uusimiseen, saataisiin moninkertainen tuotto. Ne voimalat ja padot kuitenkin ovat siellä, ei niitä pureta. Viitasaarella on yksi paikka, ja siitä on tehty museo. Ei se tuota kenellekään yhtään mitään, nätti paikka, mutta jos se teknologia uusitaan sinne, niin silloin rupeaa tulemaan sähköä ja hyvinvointia meille. Lopetetaan tällainen höpöttäminen.

15.19 Martti Mölsä sin: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on aikaisemmissakin puheenvuoroissa todettu ja itsekin totesin, että aikaisemmin täällä salissa on lähes yksimielisesti hyväksytty Suomea ohjaavat EU:n yhteiset ilmasto- ja energiapoliittiset tavoitteet sekä kansallinen energia- ja ilmastostrategia ja myös muun muassa Pariisin sopimus. Silti täällä hylkäysesityksessä vastustetaan muun muassa edullisinta sähköntuotantoa eli tuulivoimaa. Perussuomalaiset näkevät asian näin, että kalliimmalla vaihtoehdolla sähköä on tuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2018 vp

tettava. Vastalauseessa vihreät ja vasemmisto vastustavat kivihiilen alasajoa. Minulle ei ole vielä selvinnyt tässä, mitä minä olen täällä eduskunnassa ollut, että mikä on se oikea energiamuoto vihreillä, onko se sitten kivihiili — en ota sen enempää kantaa.

Mutta kannattaa muistaa yksi tärkeä asia: energian hinta on nyt ja tulevaisuudessa aina poliittinen päätös. Siksi tällä teknologianeutraalilla kilpailutuksella pyritään tasapuoliseen kohteluun, eikä puhuta pelkästään tuulivoimasta, niin kuin täällä monessa puheenvuorossa on tullut esille. Siitä olen samaa mieltä, mitä Taviokin toi esille, että vesivoima on kaikkein puhtainta energiaa ja sen jälkeen tulee ydinvoima, mutta tässä kilpailujärjestelmässä niitä ei ole tietenkään. Vesivoima on suljettu, koska siinä menee vähintään kymmenen vuotta ennen kuin saadaan joku Vuotos-allas aikaiseksi, ja ydinvoimaa ollaan rakentamassa, niin että niissä täytyy sitten eri järjestelmät olla olemassa, ja sen jälkeen tulevat aurinko- ja tuulivoimalat ja niin edelleen. Ja edustaja Hakkarainenkin kyllä totesi, että silloin kun tarvittaisiin sitä tuulivoimaa, aurinkovoimaa tammikuussa, niin silloin sitä ei valitettavasti löydy mutta kesällä löytyy ja silloin vastaavasti täytyy sulkea ydinvoimaloita tai vesivoimaloita. Tämä on yksi semmoinen negatiivinen ajatusmaailma, mutta kokonaisuus ratkaisee.

15.22 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Vastaan edustaja Mölsälle. Kannattaa lukea se meidän vastalauseemme, niin ei tule sitten sanottua vääriä asioita siitä, mitä siinä lukee. Emme siis vastusta missään tapauksessa kivihiilen alasajoa, vaan esitämme, että mikäli tällainen paketti kivihiilen nopeutetun alasajon tukemiseksi tarvitaan, niin se rahoitettaisiin muusta kuin siitä, että pienennetään tätä kilpailutusta, esimerkiksi karsimalla fossiilisen energian tukia, jolloin sillä olisi myös sitä kautta myönteinen päästö-, ympäristö- ja ilmastovaikutus.

Eli itse asiassa vastalauseemme perustuu siihen, että kannatamme hallituksen alkuperäistä esitystä. Hallituksen alkuperäinen esitys oli 2 terawattituntia, ja hallituksen alkuperäisessä esityksessä oli myös tämä pykälä uusiutuvan osalta, että sen täytyy olla 90 prosenttia eikä 85. Tämä oli silloin hallituksen lausuntokierrokselle antamassa esityksessä.

Eli kaikilta osin kannatamme hallituksen alkuperäistä esitystä, ja tämä kritiikki kohdistuu näihin muutoksiin, mitä matkan varrella tähän on tullut. Esitämme, että tämä kivihii-
lestä luopumisen paketti, mikäli sellaista tarvitaan, tulisi ottaa fossiilisesta energiasta, ei uusiutuvasta energiasta. Sinänsä mitä nopeammin kivihiilen alas ajaa, sen parempi, mutta kysymys on siitä, miten se sitten rahoitetaan, jos tällaisista pakettia räätälöidään.

15.23 Antero Vartia vihr: Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Mölsä, puhutaan sen verran vakavasta asiasta, että ei liene mitään syytä panetella asian tiimoilta.

Meidän ongelmamme on se, että ilmastonmuutos on todellinen. Ilmastonmuutos johtuu siitä, että me synnyttämme liikaa ilmastopäästöjä. Niitä syntyy liikaa sen takia, että se on sallittua, sen takia, että se on niin halpaa, sen takia, että tahot, jotka aiheuttavat vahinkoa muille, eivät sitä joudu maksamaan. Meidän on pakko toimia ja meidän on pakko ajaa se alas. Ne vaihtoehtoiset energiatuotantomuodot ovat niitä, jotka eivät synnytä meille ilmas-
topäästöjä.

Sen verran liittyen tähän syksyllä käsitteilyyn tulevaan hiilivoiman nopeutettuun alasajoon liittyvään tukeen — jälleen kerran tämä henkilökohtaisena mielipiteenäni — että minun on vaikea ymmärtää sitä. On perusteltua ajaa alas toiminta, joka aiheuttaa vahinkoa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2018 vp

muille, jossa ne kustannukset ovat suuria. Moni toimija, moni kaupunki esimerkiksi, on jo lopettanut hiilenpolton. Minun on vaikea ymmärtää sitä, että niille, jotka ovat tehneet sitä pidempään, vielä maksetaan siitä hyvästä, että he tekivät sitä pidempään, jotta he voivat lopettaa sen siinä vaiheessa. Mielestäni meillä lainsäätäjänä on oikeus todeta, että tällöinen toiminta on lopetettava johtuen siitä, että me tiedämme, että se on ilmaston kannalta vahingollista.

Kun ilmastonmuutoksesta puhutaan, niin jälleen kerran lienee syytä mainita, että jos ilmastonmuutos etenee tähän tapaan, koko sivilisaation kestävyys on uhattuna, koska jos muutos on nopea, yllättävä, valtavat ihmismassat ovat liikkeellä, meidän yhteiskuntajärjestyksemme ei pysy yllä. Siinä vaiheessa meillä on aivan toisenlaiset haasteet edessä.

Vihreiden ja taatusti kaikkien muidenkin asiaan vihkiytyneiden tavoitteena on saada päästöt alas, ja siihen tarvitaan erilaisia vaihtoehtoja. Meidän täytyy suhtautua tähän asiaan tosissamme.

15.25 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Mölsälle vastaan vain, että tässä teidän itse hyväksymässänne talousvaliokunnan mietinnössä siis todetaan, että talousvaliokunta pitää valitettavana, että hallituksen esityksessä on tarkasteltu varsin kapeasti vesivoiman merkitystä ja edellytyksiä sisällyttää vesivoima järjestelmään. Tästä saa varsin nihkeän kuvan, siis että talousvaliokunta ei itsekään ole ollut tähän hallituksen esitykseen kovin tyytyväinen. Siinä mielessä, kuten myönsittekin vesivoiman hyvät ominaisuudet, kyllä minä ihmettelen, että te ette ole uskaltaneet hallituksenne ministereitä vastustaa. Mutta toisaalta, kun katsoo tätä teidän toimintaanne, niin ei se minua suoranaisesti yllätäkään.

15.26 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Vartialle ja miksei muillekin vihreille tässä kohtaa kysymys, että jos te niin kovasti vastustatte niitä hiilidioksidipäästöjä ja muitakin ilmastopäästöjä, niin miksi te samaan aikaan vastustatte ydinvoimaa, jopa niin paljon, että vihreät ovat kävelleet hallituksesta ulos ydinvoiman lisärakentamisen takia. Tässä nyt taidetaan tulla siihen ideologiaan, että ne energiamuodot kelpaavat, jotka ovat mieleisiä. Ideologioiden pohjaltako täällä tehdään päätöksiä vai tosiasioiden? Kummin tämä nyt menee?

15.27 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Vihreät kannattavat kaikkea ilmastoystävällistä ja ympäristöystävällistä energiantuotantoa. Me haluamme, että näistä molemmat ehdot toteutuvat yhtä aikaa.

Mitä tulee ydinvoimaan, niin arvoisa edustaja Mäkelä ja kaikki muutkin perussuomalaiset, on hyvä muistaa se tuotannon koko elinkaari alkaen uraanin louhinnasta päättyen ydinjätteen loppusijoitukseen. Tuolle välille niin Suomen sisällä kuin Suomen rajojen ulkopuolellakin sisältyy sellaisia ympäristöriskejä, joita emme voi hyväksyä, ja siitä syystä ydinenergian tuotanto koko elinkaari huomioiden ei ole kestävä, ympäristöystävällinen ratkaisu. Sitten meillä on Suomessa erilaisia ydinvoimahankkeita. On jopa sellaisia, jotka ovat vielä tavallistakin vähemmän hyväksyttäviä, kuten vaikkapa Fennovoima-hanke siellä Pyhäjoen Hanhikivenniemellä, jossa nämä ympäristölliset näkökulmat ovat monelta osin niin pöyristyttäviä, että tässä nyt ei ehkä se 5 minuuttia riitä niiden kaikkien esille tuomiseen.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.